

9.1.2026

Kouvolan kaupunki

Sähköposti 15.12.2025 johdon assistentti

Lausunto varhaiskasvatuksen palveluverkosta

FCG Oy:n laatima varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen loppuraportti on kattava ja laaja. Selvityksestä saa hyvän käsityksen Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuksen palveluverkosta, kustannuksista, mitoituksista sekä muista varhaiskasvatukseen vaikuttavista asioista. Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuksen laatima palveluverkkosuunnitelma pohjautuu FCG:n loppuraporttiin.

Vuodesta 2019 lähtien 0–6-vuotiaiden määrä Kouvolassa on vähentynyt 24 prosenttia ja samanaikaisesti yksikkökustannukset ovat kasvaneet 58 prosenttia (vertailuryhmän suurin kasvu). Vaikka myös muiden kuntien kustannukset ovat kasvaneet, ovat yksikkökustannukset koko maan tasoon nähden moninkertaistuneet ollen noin 5000 euroa korkeammat vertailtaessa kuntatyyppin sekä koko maan keskiarvoihin. Kustannusrakenteessa erityisesti henkilöstökulut ovat korkealla tasolla kiinteistökustannuksien lisäksi.

Henkilöstömitoitus

FCG:n loppuraportissa on tarkasteltu myös mitoituksia eli kuinka monta lasta/kasvattaja on päiväkodeittain. Palvelun vaikuttavuuden ja talouden tasapainon näkökulmasta lapsia/kasvattaja tulisi olla vähintään 4–5 välillä. Niissä päiväkodeissa, joissa on paljon tuen lapsia tai alle 3-vuotiaita, mittari voi olla alempi. Raportissa on tuotu esiin Kouvolassa olevat alhaiset mitoitukset. Näiden alhaisten mitoitusten syyt olisi hyvä tarkastella ja selvittää yksikkökohtaisesti huomioiden tukea tarvitsevien lapsien määrä.

Yksityisen palvelutuotannon huomioiminen ja palvelusetelin arvo

Kaupungin tulee osaltaan huolehtia siitä, että myös yksityinen palvelutuotanto toimii kustannustehokkaasti. Riittävällä asiakasohjauksella tulee pyrkiä vaikuttamaan yksityisten palvelujen tehokkaaseen käyttöön. On kaikkien osapuolien etu, että myös yksityinen palvelutuotanto toimii tehokkaasti.

FCG:n selvityksestä voidaan todeta, että Kouvolan kaupungin palvelusetelin arvo on korkea. Erityisesti tulisi tarkastella ovatko alle 3-vuotiaiden korotetut kertoimet oikealla tasolla. FCG:n selvityksestä ilmenee, että Kouvolassa alle 3-vuotiaiden korotetut kertoimet ovat koko maan tasoa korkeammat.

Kokonaisuutena kaupungin myöntämän palvelusetelin arvoa ja käyttöä tulee arvioida ja tarkastella säännönmukaisesti kokonaiskustannusten, palvelun laadun ja palveluverkon tavoitteiden näkökulmasta.

Varhaiskasvatuksen kustannukset

Palveluverkkoselvityksen kustannusvaikutukset on esitetty vuosille 2026–2029 sekä 2030–2035. Näissä vaikutuksissa tulee huomioda, että merkittävä osa vuosien 2026–2029 toimenpiteistä sisältyy jo olemassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan, jolloin myös niiden euromääräiset vaikutukset on huomioitu suunnitelmissa. Vuosien 2026–2029 aikana toteutettavien palveluverkkomuutosten kustannusvaikutukset vähennettynä Kouvolan kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa jo huomioituilla summilla, ovat yhteensä 0,7 miljoonaa euroa (2,6 miljoonaa euroa vähennettynä 1,9 miljoonalla eurolla). Kokonaisuutena, huomioiden nykyinen talousarvio ja -suunnitelma, vuosien 2026–2035 toimenpiteiden uudet kustannusvaikutukset ovat yhteensä 5,2 miljoonaa euroa vuosittain kustannuksia vähentävät.

Kouvolan varhaiskasvatuksen kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina. Osana kokonaistarkastelua tulisi tarkastella tekijöitä, jotka ovat johtaneet kasvuun. Palveluverkkoa ei tule tarkastella erillisenä osana varhaiskasvatusta vaan osana varhaiskasvatuksen kokonaisuutta sekä kaupungin talouden tasapainoa.

Palveluverkon jatkotarkastelu

Palveluverkkosuunnitelmassa todetaan, että palveluverkon tiivistämistä voidaan nopeuttaa, mikäli lasten määrän kehitys sen sallii tai toisaalta lasten määrän lisääntyessä yksiköiden lakkautuksia voidaan myöhentää. Suunnitelmassa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, millä periaatteilla ja aikataululla lapsimäärän kehittymistä suhteessa palveluverkkoon tarkastellaan. Päätöksenteon yhteydessä olisi hyvä määritellä kuinka tarkastelu toteutetaan ja miten se tuodaan tiedoksi. Esimerkiksi vuosittainen tarkastelu talousarviovalmistelun yhteydessä ja väestöennusteiden päivituksen jälkeen voisi olla perusteltua.

Päätösehdotuksessa mainitut asiat

Päätösehdotuksessa tai asian jatkokäsittelyssä toimielimessä tulisi ottaa kantaa:

- kuinka toteutetaan lapsimäärän kehityksen jatkotarkastelu
- miten pyritään parantamaan yksityisen palvelutuotannon tehokkuutta
- palvelusetelin tason sekä sitä koskevien kertomien tarkasteluun
- miten selvitetään lapsimäärän mitoituksien taustalla olevat syyt sekä mihin toimenpiteisiin ryhdytään tarvittaessa
- varhaiskasvatuksen kustannusten kasvun hillitsemiseen

Yhteenveto

Palveluverkkosuunnitelma on tehty kattavasti, mutta lapsimäärän muutoksen kehittyminen huomioiden kaupungin tulee valmistautua mahdollisesti jopa nopeampiin toimenpiteisiin palveluverkossa. Nyt esitetyt toimenpiteet eivät välttämättä ole riittäviä kokonaistalouden kannalta. Muutosten toteuttamiseen tulee valmistautua toimialalla riittävästi ennakkoiden. Varhaiskasvatuksen kokonaisuuden tarkastelussa tulee

palveluverkkojen lisäksi huomioida yksityinen palvelutuotanto, palvelusetelien taso ja kertoimet sekä henkilöstömitoitukset.

Lausunto perustuu kasvatus- ja opetuslautakunnassa 10.12.2025 käsiteltyyn FCG:n loppuraporttiin Kouvolan varhaiskasvatuksen palveluverkosta 1.12.2025, Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuksen palveluverkkoluonnokseen sekä asiaan liittyvään esittelytekstiin.

Kouvolan kaupunki 9.1.2026

Hellevi Kunnas
talousjohtaja